

Punt 9

Special:

MEDEWERKERS

**GEEN PATSERIG GEDRAG
HOE BESTEEDT
AVANS Z'N MILJOENEN?**

**GESTREST OP VAKANTIE?
AANDACHT VOOR
WERKDRUK BLIJFT**

**NEPAL
ACADEMIEDIRECTEUR
VOELDE AARDE BEVEN**

ambities
worden
ondernemingen

Ondernemen? Starterslift!

Studeer of werk je bij Avans Hogeschool en wil je graag een eigen bedrijf beginnen? Kom dan eens praten en ontdek waarmee wij jou kunnen helpen!

Coos Salomons
AKV|St. Joost
coos.salomons@starterslift.nl
06 543 555 34
Kamer 61.405
Lovensdijkstraat 61, Breda

Berry Timmers
**Academie voor Marketing
en Business Management**
berry.timmers@starterslift.nl
06 128 552 33
Kamer HG204J
Hogeschoollaan 1, Breda

Berry Timmers
**Academie voor Ondernemer-
schap, Marketing en Innovatie**
berry.timmers@starterslift.nl
06 128 552 33
Onderwijsboulevard 215
's-Hertogenbosch

meer info

www.starterslift.nl

Provincie Noord-Brabant

Europese Unie

Her wordt gesubsidieerd door de overheid

Stichting Starterslift wordt mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de provincie Noord-Brabant, het Ministerie van Economische Zaken Landbouw en Innovatie, en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, in het kader van OP-Zuid.

avans
hogeschool

MODELMEDEWERKER GEZOCHT.

LAAT JE FOTOGRAFEREN VOOR ONZE FOLDERS
EN BROCHURES EN WORD HET GEZICHT VAN AVANS.

Meld je aan via dajm.deklerk@avans.nl met je: naam, telefoonnummer, werklocatie, organisatieonderdeel, functie en werkdagen. Stuur minimaal 2 foto's van jezelf op. 1 van je gezicht en 1 waar je helemaal op staat.

VOORWOORD *Het kan niemand zijn ontgaan dat Avans de komende jaren sterk gaat inzetten op multidisciplinair samenwerken en nog meer dan voorheen zoekt naar de link met het bedrijfsleven en de maatschappij. Mooie plannen waar het College van Bestuur flink in wil investeren, zonder geld over de balk te smijten. Dat laatste is namelijk niet des Avans. Vandaar dat de hogeschool een flinke reserve heeft. Hoe dat geld de komende jaren wordt geïnvesteerd, lees je in Punt 9.*

Avans investeert ook in mensen en in het tegengaan van werkdruk. Een onderwerp dat de laatste jaren Avansbreed een beetje op de achtergrond is geraakt, maar nog steeds de aandacht heeft. Ook daarover lees je in dit laatste nummer van het studiejaar. Traditiegetrouw is dat een special waarin de medewerkers centraal staan. Zoals het indrukwekkende verhaal van academiectory Paul van Hal die tijdens de aardbeving op vakantie was in Nepal, de bijbaan van een docent van de Academie voor Sociale Studies en de favoriete sport van een collega van de opleiding Sportmarketing. Tot 17 juli kun je voor het laatste Avansnieuws nog terecht op onze website, daarna gaan ook wij er even tussenuit. Alvast een prettige vakantie en tot volgend studiejaar.

Arold Roestenburg,
Hoofdredacteur Punt
aa.roestenburg@avans.nl

COLOFON

Punt is een uitgave van Avans Hogeschool en wordt gratis aan studenten en medewerkers ter beschikking gesteld. Het blad verschijnt maandelijks met uitzondering van de hogeschoolvakanties. De redactie werkt volgens beginselen van onafhankelijke journalistiek, zoals vastgelegd in het redactiestatuut. De redactie wordt terzijde gestaan door een Raad van Advies, die toeziet op de naleving van het redactiestatuut, en fungeert als klachteninstantie.

Hoofdredacteur:
Arold Roestenburg, 088-5257906,
aa.roestenburg@avans.nl
Eindredacteur:
Suzanne Wolters, 088-5258882,
sm.wolters@avans.nl
Deelredactie Breda:
Lotte Gerritse, 088-5256679,
lv.gerritse@avans.nl
Yvonne Stevens, 088-5259199,
yp.stevens@avans.nl

Deelredactie Den Bosch/Tilburg:
Sanne La Grouw, 088-5256038,
s.lagrouw@avans.nl
Sjuul Nelissen, 088-5256719,
s.nelissen@avans.nl
Raad van Advies: Erik Blokland, Hans de Brouwer, Mark Hasperhoven, Hans Pekaar.
Redactie-adres: Hogeschoollaan 1 Breda,
kamer HA008/Onderwijsboulevard 215 's-Hertogenbosch, kamer OE002.
Postadres: Postbus 90116, 4800 RA Breda/
Postbus 732, 5201 AS 's-Hertogenbosch.

E-mail: punt@avans.nl.
Landelijke nieuwsdienst: Hoger Onderwijs Persbureau.
Layout: Sena Ontwerpers,
info@senaontwerpers.nl.
Fotografie: Beeldveld/Wilfried Scholtes, Paul Vermeulen/Beeldhouwers, Hollandse Hoogte.
Aan dit nummer werkten verder mee: Kim Bell, Anna van Dooren, Eltejem.
Druk: De Bondt grafimedia communicatie b
Cover: Eltejem.

06 08

06 **COMMENTAAR**
Hogescholen zijn prestatieafspraken liever kwijt dan rijk

08 **PROJECT**
De toegevoegde waarde van smartphones in de les

14 **RONDVRAAG**
Mag je zwakke studenten weren?

22 **INTERVIEW**
DIF-medewerker Margreet Joosen illustreert prentenboek

24 **COLUMN**
Ranking the teachers

28 **SPORT**
Docent Yvonne Janssen geeft hardloop- en bootcamp-trainingen

10 25

16

INHOUD

COLUMNRICK

Ouderejaarswijsheden

Met deze column sluit ik mijn Avans-tijd af. Aangezien reflecteren onderdeel is van mijn afstudeerzitting komende week, lijkt dit schrijfsel me een goede voorbereiding.

‘Waar denk je aan het einde van je studietijd op terug te kijken?’ Een onmogelijke vraag om te beantwoorden en als ouderejaars weet ik alleen wat ik níét geantwoord zou hebben. Ik zou nooit hebben geantwoord dat ik twee jaar lang met alle liefde columns zou schrijven. Ik zou nooit hebben geantwoord dat ik met de medezeggenschapsraad en Paul Rüpp in het Efteling Hotel Palmbiertjes zou wegtikken. Dat ik met *Punt*-collega Sjuul tijdens de Onderwijsdag 2014 handrembochtjes zou maken in een elektrische auto. Ik zou nooit geantwoord hebben dat ik bij Avans mijn afstudeerstage zou doen, waaruit ik ontzettend veel energie zou halen. En ik had nooit geantwoord dat ik via een doorstroomprogramma zou eindigen op Tilburg University. Mijn punt? Vaak probeer ik een plan te maken. Maar het overgrote deel van het leven laat zich onmogelijk plannen. ‘Soms’ komt ‘iets’ ‘gewoon’ op je pad en dan moet je improviseren. Meer energie steken in spontaniteit. In de kansen die zich opeens voordoen. Dat heb ik geprobeerd te doen in de tijd dat ik hier op Avans rondgedanst heb. En wat blijkt: geen plan hebben blijkt een verrassend goed plan te zijn. Alle activiteiten die ik hierboven noem, maakten nooit deel uit van mijn oorspronkelijke blauwdruk. Maar het zijn naar mijn idee wel de meest waardevolle herinneringen die ik aan mijn studietijd overhoud. Avans heeft me veel bijgebracht, waarvan de belangrijkste wijsheid nog wel is dat je moet durven je oorspronkelijke plan opzij te zetten en nieuwe kansen moet aangrijpen.

Rick Bastiaanssen is vierdejaars Human Resource Management in Breda

DE MAAND WAARIN...

Avans 10.000 euro bij elkaar fietste

Petje af voor de honderd medewerkers en enkele studenten van Avans die af en toe met dikke tegenwind fietsten tussen Breda, Den Bosch en Tilburg. Dat deden ze om geld in te zamelen voor acht goede doelen. Op doping is tijdens de Tour d’Avans niet gecontroleerd, wel was er bier na afloop. En een bedrag van 5.200 euro dat het College van Bestuur verhoogde naar 10.000 euro.

De prijzenkast in Den Bosch werd aangevuld

Sportief succes bij Avans in Den Bosch. Bestuurskundestudent Sanne van Dijke won goud tijdens de open Europese kampioenschappen judo in Cluj, Roemenië. Mike Schilder en Frerik Adriaans wisten de Nederlandse basketbaltitel te veroveren op het hoogste niveau met SPM Shoeters Den Bosch.

punt.avans.nl

puntavans

Meer werkplekken komen in Tilburg

Na Breda en Den Bosch gaat de hogeschool uitbreiden in Tilburg. Ook daar begint het gebouw te klein te worden voor het aantal studenten. Vooral het tekort aan werkplekken is nijpend. Vanaf september wordt daarom extra ruimte gehuurd op 3 minuten loopafstand van de hogeschool. Het is niet de bedoeling dat er voor miljoenen geïnvesteerd wordt in het te huren kantoorpand. 'We gaan met de drie academies in Tilburg kijken hoe we de ruimtes efficiënt kunnen gebruiken met minimale middelen', zegt Arnaud Opdam, adjunct-directeur van de Dienst voor ICT en Facilitaire Dienst.

Niemand naar Lowlands wil

Met Limp Bizkit op je festival moet je natuurlijk wel wat extra aan promotie gaan doen wil je überhaupt je kaartjes kunnen slijten. Vandaar dat Lowlands aanklopte bij de Aka-

demie voor Kunst en Vormgeving|St. Joost. Zaten daar geen studenten die in ruil voor een kaartje wat animatiefilmpjes konden maken? De filmpjes zijn te zien op de Facebook-pagina van Lowlands, maar vallen niet bij iedereen in de smaak. 'Sommigen vonden mijn filmpje fantastisch, anderen vonden het vreselijk', zegt een van de makers, vierdejaarsstudent Berry de Jong. Hetzelfde kan natuurlijk gezegd worden over Limp Bizkit.

Ouders en buurtbewoners de deur plat lopen

Leuk hoor, dat je kind studeert op het hbo, maar wat doen ze daar eigenlijk? Voor alle nieuwsgierige ouders, buurtbewoners en contacten uit het bedrijfsleven was er een open huis bij Avans in Den Bosch. Bezoekers konden zich vergapen aan bijzondere projecten als de solarboot en Famous Deaths, een spel spelen in de Escape Room en speciale gastlessen bijwonen. Eind dit jaar is het de beurt aan Avans Breda om te laten zien wat daar gebeurt.

GroenLinks ineens weer in de lift zit

Oh oh GroenLinks, favoriete partij van menig hoger opgeleide. Iedereen zag je wegwijnen de laatste jaren, maar gelukkig is daar Jesse Klaver. De nieuwe partijleider met jeugdige elan, tevens oud-student van Avans. En ja hoor, in alle opiniepeilingen zit GroenLinks weer in de lift. En hoewel het kabinet nog gewoon regeert, is Klaver toch al op campagne

door het land. Daarbij kon een gastcollege op Avans niet uitblijven. 'Ik voel dat er iets borrelt in de samenleving. Men is het wachten op de regering beu. Ik zie het aan de eigen initiatieven in de zorg, aan de manier waarop we bezig zijn met duurzaamheid en aan de enorme belangstelling voor een lezing van econoom Piketty. En als we met velen zijn en we houden vol, dan kan het onmogelijke mogelijk gemaakt worden.'

Je zonder diploma Leraar van het Jaar kan worden

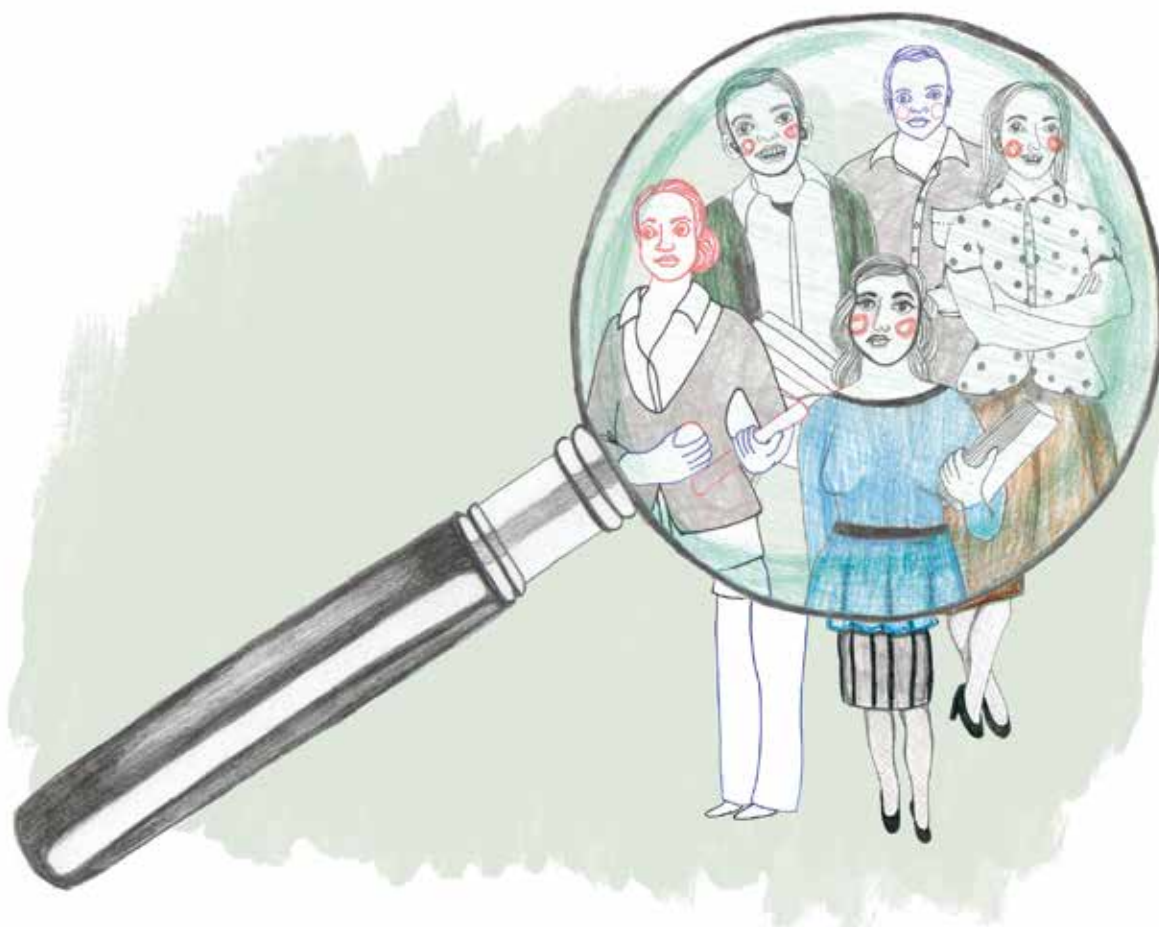
Pas een half jaar staat ze voor de klas. Toch is Judith Maas, derdejaarsstudent aan de Pabo in Breda, gekozen tot Leraar van het Jaar. 'Het is heel gek, ik val gewoon in', zegt Judith Maas in *BN DeStem*. Ze vervangt de leerkracht van groep 1/2 van basisschool De Biezenhof in Halsteren. De door *BN DeStem* georganiseerde verkiezing liep via Facebook. 'Blijkbaar praten de kinderen thuis veel over mij, haha. Ik ben heel open naar de ouders toe als zij hun kinderen 's ochtends afzetten, dus misschien heeft dat eraan bijgedragen.'

@PuntAvans

puntavans

Prestatieafspraken: leuker kunnen ze het niet maken **WIE BETAALT, BEPAALT**

TEKST **AROLD ROESTENBURG** ILLUSTRATIE **ANNA VAN DOOREN**

In het eerste studiejaar minimaal 12 contacturen per week bij alle voltijdopleidingen. Een maximale uitval van 25 procent in het propedeusejaar. 70 procent van de Avansdocenten heeft een masteropleiding genoten. Dat zijn enkele van de prestatieafspraken die Avans in 2012 heeft gemaakt met het ministerie van Onderwijs. 7 procent van de overheidsbesteding van de onderwijsinstelling is afhankelijk van het feit of Avans eind 2016 de gestelde doelen heeft gehaald.

Het kabinet wil daarna door met de prestatieafspraken, maar hogescholen zijn ze liever kwijt dan rijk. 'Vaak legt de overheid je aan de ketting om alle risico's te beperken. En voor je het weet is het systeem de baas en risicomijdend gedrag de leidraad. Daar hebben ook wij last van. En daar zoeken we een oplossing voor', zegt bestuursvoorzitter Paul Rüpp in de film *Ambitie 2020*.

Een van de redenen waarom toenmalig staatssecretaris Halbe Zijlstra met de prestatieafspraken kwam, was de Inholland-affaire. Het hbo lag onder een vergrootglas en de overheid wilde meer controle. De komende jaren pompt de overheid alleen maar meer geld in het onderwijs: de leenstelselmiljoenen van Bussemaker. Ze wil minder afspraken maken dan in 2012, maar de kans dat de minister zegt: 'Hier heb je nog wat miljoenen en kijk maar wat je ermee doet', is nihil.

Onderwijs en overheid zullen toch echt met elkaar om de tafel moeten en bekijken hoe je prestatieafspraken kunt maken zonder al te veel weerstand te genereren. Meer maatwerk en minder regeldruk zijn daarbij de belangrijkste uitgangspunten. ●

WAAROM

verdiene mannen meer dan vrouwen?

DAAROM

Het lijkt niet meer van deze tijd, maar vrouwen verdienen vaak nog steeds minder dan mannen die hetzelfde werk verrichten. Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat vrouwen gemiddeld 18,5 procent minder per uur betaald krijgen dan mannen. Maar waar komt dat verschil vandaan?

Het is bij wet verboden om mannen een ander loon te geven dan vrouwen, maar toch gebeurt het. Daarvoor zijn verschillende oorzaken. Vaak krijgen mannen al een hoger startsalaris omdat 57 procent van de mannen onderhandelt over loon. Bij vrouwen is dat slechts 7 procent. Daarnaast spelen kinderen een grote rol. Als vrouwen stoppen met fulltime werken, zijn ze gemiddeld dertig jaar. Ze gaan deeltijd werken en zorgen voor de kinderen. Een deeltijd loon brengt minder op dan een fulltime loon. Bovendien onderbreken vrouwen hun werk vaker dan mannen. Tijdelijk stoppen met je baan heeft nog meer gevolgen voor je loon dan minder gaan werken. ●

Bron: NRC Reader, Centraal Bureau voor de Statistiek

De mobiele telefoon is niet meer weg te denken uit het leven van jongeren. Sterker nog, een collegezaal vol oplichtende schermpjes lijkt tegenwoordig volkomen normaal te zijn. Maar wat doe je als docent? De smartphone verbieden of het gebruik ervan omarmen?

DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN SMARTPHONES IN DE LES

TEKST SANNE LA GROUW FOTOGRAFIE CORBIS/HOLLANDSE HOOGTE

De smartphone, die blijft', aldus Willem Leijten, projectleider van Virtualiseren in Avans (ViA). 'Studenten dragen hun telefoon altijd bij zich en hebben de technologie dus letterlijk in hun hand.' Volgens hem is het mogelijk smartphones en tablets op een functionele manier in te zetten tijdens de les. Leijten: 'Een docent kan bijvoorbeeld heel makkelijk met een online tool een quizje doen of studenten een vragenlijst laten invullen. Bij ViA merken we dat het aantal docenten dat

daarmee aan de slag gaat groeiende is, maar we kunnen nog een grote slag slaan.'

lets toevoegen aan de les

Een van de docenten die het gebruik van smartphones al af en toe in zijn lessen integreert, is Marco Kuijten. Toch noemt Kuijten, verbonden aan de Academie voor Marketing en International Business, zichzelf niet per se een voorstander van mobiele technologie in het onderwijs. 'In principe is het bij mij in de klas "telefoon weg en anders student weg" maar in sommige gevallen kun je bepaalde functionaliteiten van smartpho-

nes gebruiken om iets toe te voegen aan de les.' Als voorbeeld noemt hij de online tool Socrative. 'Ik laat studenten weleens een oefentoets voorbereiden voorafgaand aan een college. Tijdens de les moeten ze hun multiplechoice-antwoorden invoeren op hun telefoon en zo kan ik alle gegeven antwoorden zien. Als veel studenten dezelfde fout maken, weet ik precies waar er nog kennis mist en kan ik vervolgens op specifieke onderwerpen ingaan.' Volgens Kuijten bereikt hij daarmee verschillende positieve aspecten, waaronder een gedegen lesvoorbereiding, onderlinge stimulatie, het geven van

vertrouwen én, heel belangrijk, goede participatie tijdens de les.

Aantrekkelijker onderwijs

Of het gebruik van mobiele technologie in de les beter onderwijs oplevert? Ja, denkt projectleider Leijten. 'Mits de docent het met didactische overwegingen doet natuurlijk. Een online tool *an sich* gaat niets verbeteren.' Ook kan het onderwijs er aantrekkelijker door worden. 'De smartphone behoort tot het dagelijks leven van de studenten, dus als je daar gebruik van maakt, sluit je beter aan op hun belevingswereld. Meer

dan je zou doen met pen en papier. En dat heeft weer actievere studenten tot gevolg.' Kujiten is het deels met de projectleider eens. Volgens hem reageren zijn studenten wisselend op het gebruik van smartphones in de klas. 'Ik merk dat ze de tools en het gebruik ervan wel leuk vinden maar ook dat de interesse tijdens de les relatief snel verdwijnt en het leuke of nieuwe er vlug vanaf is', zegt de docent. 'Ik pas het gebruik ervan dus maar in beperkte mate toe.' Ook vindt hij dat het aanwenden van mobiele technologie zeker geen 'gimmick' mag worden, 'of iets om populair

mee te doen bij studenten'. Kujiten: 'Voor mij moet didactiek de basis zijn.'

Virtualiseren in Avans

Leijten vermoedt dat de invloed van technologie op het onderwijs in de toekomst steeds groter wordt. Via, dat docenten ondersteunt in het didactisch inzetten van ICT-toepassingen, licht graag docenten voor die daarin geïnteresseerd zijn. 'We willen docenten stimuleren ermee aan de slag te gaan. Ook degenen die misschien nog over een drempel heen moeten.' ●

GEEN PATSERIG GEDRAG VAN AVANSBESTUUR:

'WE LEVEN VOLGENS DE PRINCIPES VAN OUD GELD'

Avans zit goed in de slappe was. De reserves zijn de afgelopen jaren aangevuld. Daarnaast komen er de komende jaren miljoenen vrij door de invoering van het leenstelsel. Wat moet Avans met al dat geld?

TEKST SJUUL NELISSEN ILLUSTRATIE KIM BELL

T

weehonderd miljoen per jaar heeft minister Bussemaker beloofd om te investeren in het hoger onderwijs. De verwachting is dat dit voor Avans neerkomt op een extra bedrag van ongeveer 7 miljoen euro vanaf 2018. Minister Bussemaker wil de opbrengsten van het leenstelsel investeren in meer docenten in het hoger onderwijs. 'Dan heb ik het niet over tientallen of honderdtallen, dan heb ik het echt over fundamentele aantallen', aldus de minister.

'Tja...', reageert de vice-voorzitter van het College van Bestuur (CvB) van Avans, Marja Kamsma. 'De invulling van de minister komt voor ons als College van Bestuur een beetje uit de lucht vallen. We moeten het allemaal nog zien. Het staat nergens in een brief, daar wachten we nog op. Met dat onderwerp doen wij op dit moment niks.' Het ontbreekt volgens haar aan intenties en ook is niet duidelijk welke vormen van onderwijs de minister bedoelt. 'Normaal constateer je iets en dan komt er een oplossing. Dat kan zijn meer mensen aannemen, maar de volgorde van oorzaak en gevolg is ons nu niet duidelijk.'

Meer docenten in het onderwijs en meer contacturen tussen student en docent is een discussie die ook speelt tussen het bestuur en de Avans Medezeggenschapsraad (AMR). Kan Avans niet meer geld investeren in contacturen? Kamsma: 'Activiteiten waar we heil in zien, daar zijn altijd middelen voor. Wat wij echt niet zullen doen, is zomaar zeggen dat iedereen er zoveel fte bij krijgt, want dat lost namelijk niets op.' De werkdruk

neemt er volgens haar niet per se van af. 'We gaan dan nog meer zaken oppakken die ons óók een goed idee lijken en waar we eerder niet aan toegekomen zijn.'

AMR nog niet tevreden

De AMR wil structureel meer investeringen in het onderwijs. 'Het is nu allemaal additioneel', vindt AMR-voorzitter Jacques Pijnappels. 'Het reguliere budget voldoet niet in de taakvoorziening.' Er zou volgens hem meer ruimte moeten komen voor docenten. 'Die

additionele middelen geloof ik wel. Maar er is nú een last voor docenten. Je krijgt als docent bijvoorbeeld tien minuten om een toets na te kijken, dat is te weinig.' Student-lid van de AMR Nick Hegeman sluit aan bij Pijnappels. 'Ik hoop dat docenten de mogelijkheid krijgen om studenten goed te begeleiden en daar trots op te zijn. Het is een gevoel van herkenning en waardering dat op veel punten kan verbeteren. Bijvoorbeeld intensievere studieloopbaanbegeleiding, of kleinere groepen en meer contact-

tijd. Na de les nog even kunnen zitten met je docent zonder dat die meteen door moet.'

Contacturen

Een toename van het aantal contacturen en docenturen vertaalt zich volgens Kamsma niet een-op-een in een verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. 'Daar komt zoveel meer bij kijken. Als je vijftieng contacturen hebt, die gevuld worden met grote hoorcolleges, dan heb je waanzin-ig veel contacturen. Maar is dat anno nu kwaliteit van het onderwijs? Echt niet! Wij zien de opmerkingen die de AMR maakt over contacturen en docenturen als een aanzet tot het praten over de kwaliteit van het onder-wijs binnen Avans. Daarmee til je de discussie naar een breder niveau.'

De strijd om meer te investeren in het regu- liere onderwijs is voor Pijnappels nog lang niet gestreden. 'Ik geef niet op, daar ben ik de persoon niet voor. Wij hebben 500.000 euro extra per academie gevraagd om de reguliere budgetten op te hogen.'

Leenstelsel

Minister Bussemaker wil om de kwaliteit te verbeteren de leenstelselmiljoenen investeren in het hoger onderwijs. Die worden in 2018 overgemaakt. Vanaf dat jaar lopen de echte winsten van de bezuiniging binnen op de rekening van de minister. Omdat ze het hoger onderwijs nu al naar een hoger plan wil tillen, vraagt Bussemaker de onderwijsinstellingen tot die tijd de activiteiten te voorfinancieren. 'Bij ons kan dat gelukkig', aldus Kamsma. 'Maar dat is niet voor alle onderwijsinstel- lingen zo. Er zijn er ook die heel krap bij kas

zitten. Wij stellen zelfs veel meer geld beschikbaar voor ons onderwijs dan die zeven miljoen. Het is een zegen dat we ons dat kunnen permit- teren.'

'Als je kijkt wat wij aan extra inspan- ningen doen voor onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie, komen we op een bedrag van 16 miljoen voor 2015', zegt Ton Christophersen, directeur van de Dienst eenheid Financiën en Studentenad- ministratie. 'Per saldo zullen we in 2016 naar verwachting 12 miljoen extra investeren ten opzichte van 2015. Dat alles doen we binnen een sluitende begroting.'

Miljoenen gereserveerd voor ambities

Een extra bedrag van 6,6 miljoen euro per jaar is beschikbaar voor de toekomstplan- nen van Avans, vastgelegd in Ambitie 2020. In eerste instantie zal het geld gaan naar multidisciplinariteit binnen het onderwijs, docentkwaliteit en differentiatie in het onder- wijsaanbod waarbij je bijvoorbeeld kunt denken aan een aangepast onderwijsaan- bod voor excellente studenten. 'We hebben geleerd van de ambities van de afgelopen jaren', vertelt Kamsma. 'Toen namen we veel te veel hooi op onze vork, door ons eigen en- thousiasme. Dat is een grote valkuil. We gaan nu niet alles tegelijk doen.'

Heeft Avans te veel geld?

De afgelopen jaren zijn de reserves op de

Het kasboek van Avans

In de planningsbrief wordt het budget voor 2016 vastge- steld. De meest interessante uitgaven:

- Voor de uitvoering van de Ambitie 2020 is 6,6 miljoen per jaar gereserveerd. Bestaande uit 80.000 euro voor elke academie en 5 miljoen voor aanvragen vanuit academies.
- Per september 2016 wordt Engels op B2-niveau onder- deel van het curriculum van alle nieuwe studenten. Daar is in 2016 per student 18,75 euro voor beschik- baar, dat is in totaal 1,1 miljoen. Tot en met 2019 loopt dat nog op tot bijna 2 miljoen.
- Iedere academie ontvangt 35.000 euro (voorheen 15.000 euro) per bachelor opleiding onder andere voor onderhoud van het curriculum.
- 0,6 miljoen wordt uitgetrokken voor een algemene compensatie van academies en dienst eenheden voor de uren duurzame inzetbaarheid uit de nieuwe cao.

bankrekening van Avans onder andere door onvoorziene bijdragen vanuit de overheid goed aangevuld. Heeft Avans te veel geld? Kamsma denkt van niet, gezien de ambities van de hogeschool. 'Doordat we reserves heb- ben, zitten we in de situatie dat we het geld kunnen investeren als het nodig is. We zullen het niet zomaar uitgeven. Het hoeft niet op. Het is geld van de belastingbetaler. We zijn strak in planning en control. We leven volgens de principes van oud geld. En niet volgens die van het nieuwe geld. Families met oud geld kopen pas iets nieuws als het echt nodig is en vertonen geen patserig gedrag.'

AMR-lid Nick vindt het wel zonde dat veel geld van de hogeschool ongebruikt blijft. 'Investeer dat in de kwaliteit van het onder- wijs! Kleinere klassen en meer begeleiding.' Verwacht wordt dat er de komende jaren juist minder geld overblijft. Christophersen: 'Voor 2016 hebben we het geld dat dan beschikbaar is gereserveerd. Als er allemaal goede plannen komen en die worden gehon- noreerd, dan staat er onder de streep geen groot positief saldo meer.' ●

MAG JE ZWAKKE STUDENTEN WEREN?

HAN DE HAAS

docent Commerciële Economie Den Bosch

'Natuurlijk moet je zwakke studenten niet weren. Ook zij hebben recht op onderwijs. Studenten zijn vaak zwak als ze niet de goede opleiding gekozen hebben. Als je er niet zo goed voor stond op de middelbare school en je een behoorlijke inzet toont, kun je een heel eind komen. Ik vind dus niet dat we selectie aan de poort moeten hebben.

Sinds kort komen studenten op intakegesprek. Daarvoor moeten ze een motivatiebrief schrijven, een rollenspel spelen en in gesprek gaan met een docent. Daardoor krijg je een duidelijk beeld van de student en wat hij of zij in huis heeft. Ik definieer studenten ook niet als sterk of zwak. Het is juist de uitdaging om studenten te zien ontwikkelen van een laag naar hoog niveau.'

JEANNETTE KLAVERS

medewerker Studenten Informatie Balie Breda

'Lage cijfers op de middelbare school zeggen niets over de toekomstige resultaten van een student bij Avans. Als je een opleiding gaat doen die je echt leuk vindt, heb je veel meer motivatie. Tijdens mijn middelbare schooltijd hield ik me met veel zaken bezig, behalve school. Ik leefde vooral toe naar het weekend! Heel veel jaren later, toen ik wat serieuzer werd, ben ik gestart met de opleiding International Business and Languages aan Avans. Ik had opeens wél motivatie. Na 4 jaar had ik dan ook mijn papertje op zak.

Tijdens mijn werk heb ik dagelijks studenten aan mijn balie die vastlopen tijdens hun studie door verschillende omstandigheden. Ik probeer ze dan zo goed mogelijk te helpen en als dat niet lukt, plan ik een afspraak in bij een decaan.'

ESTHER FIJNEMAN

programmamanager Sportmarketing deeltijd Breda

'Ik denk niet dat zwakke studenten geweerd moeten worden van de opleiding. Een student moet beschikken over bepaalde vaardigheden. Als je die niet hebt, is het misschien niet de juiste opleiding. Maar dat is de keuze van de student. Je moet verder kijken dan de scores van de middelbare school om te bepalen of een student zwak is.

Deeltijdstudenten moeten in staat zijn om werk, privé en school te combineren. Daarvoor moet je gemotiveerd zijn. Als je dat niet bent, kun je beter niet komen. Ben je ouder dan 21 dan kun je een toelatingstest doen. Wanneer een student zegt: "Ik ga ervoor", willen wij hem die kans geven. Ik vind het enorm kort door de bocht om zwakke studenten te weren van de opleiding. Zo zwart-wit is het niet.'

Selectie aan de poort ligt gevoelig in het hoger onderwijs. Begin vorig jaar waarschuwde de Onderwijsraad al voor de geringe voorspellende waarde van selectiecriteria. Een student die lage cijfers haalde op de havo kan zomaar opbloeien op het hbo. En omgekeerd. Wat vinden Avansdocenten?

RENE WARNAAR

docent Academie voor Financieel Management Den Bosch

'Dat is een definitieprobleem. Wanneer is een student zwak? Als een student op sommige vlakken mindere kwaliteiten heeft, moet je die gewoon toelaten. Studenten moet wel de kans krijgen om te kunnen leren. De propedeuse dient ervoor om bepaalde latenties gelijk te trekken. Daarna kan een academie zien of een student in staat kan worden gebracht om de gehele opleiding goed te doorlopen. Ook de student kijkt dan of hij geschikt is voor de opleiding. De propedeuse moet daarvoor wel voldoende zwaar aangezet zijn. Daarmee voorkom je dat studenten er pas bij het afstuderen achterkomen dat het niveau te hoog is.'

THOM VERMEULEN

docent Juridische Hogeschool Tilburg

'Ik vind dat iedereen die voldoet aan de instroomeisen recht heeft op onderwijs. Wel hebben we een intake-assessment waar nieuwe scholieren een toets taalvaardigheid moeten maken. Maar daar komt een niet-bindend advies uit.

Als onderwijsinstelling dragen wij niet alleen kennis over, maar willen we het beste in de student naar boven halen. Bovendien vind ik het weten van zwakke studenten *window dressing*. Je poetst je cijfers zo op dat je voor de buitenwereld goed overkomt. Ik gun zwakke studenten ook elke vorm van ontwikkeling. Als studenten er slecht voor stonden op de middelbare school kan het zijn dat ze hier helemaal opbloeien. Die kans moet je ze niet ontnemen.'

SASJA MATZINGER

docent Verpleegkunde Breda

'Iedereen moet de kans krijgen om een opleiding te volgen. Ik vind niet dat je zwakke studenten moet weren. Aan de andere kant zouden we aan de poort wel wat strenger kunnen zijn. Beschikken de studenten wel over hbo-niveau? Het moet er vooral om gaan dat studenten het niveau aankunnen.

Wanneer is iemand een zwakke student? Ik denk dat het niks te maken heeft met of de student met de hakken over de sloot de middelbare school heeft gehaald. Ik denk dat het gaat om motivatie. Als je hier zit moet je er wat voor doen. Bij sommigen komt alles aanwaaien maar vaak zie je dat zwakke studenten extra gemotiveerd zijn. Daarom wil ik ze die kans niet ontnemen.'

Paul van Hal

EN DAN BESEF JE:

*dit is een
aardbeving'*

TEKST LOTTE GERRITSE

Wat een heerlijke wandelvakantie moest worden om vijfendertig jaar huwelijk te vieren, veranderde in een barre tocht voor Paul van Hal, directeur van de Academie voor de Technologie van Gezondheid en Milieu, toen een zware aardbeving Nepal trof.

K

im en ik zijn vijfendertig jaar getrouwd en we wilden op wandelvakantie om dat te vieren.

We hebben al eerder de Camino de Santiago in Spanje gelopen en vonden dat heerlijk. Lekker je hoofd leeg maken. Onze dochter had enthousiast verteld over Nepal en hoe mooi het land is, dus besloten we daarheen te gaan. We planden onze route, regelden een gids en vlogen naar Kathmandu waar we de laatste vergunningen aanvroegen om in het gebied te wandelen.

Onze Nepalese gids zei al snel dat we op z'n westers wandelden, veel te snel. Als we het nog vijfendertig dagen wilden volhouden, moesten we echt langzamer gaan lopen. Onze rugzakken mochten niet te zwaar zijn, want je draagt alles zelf mee. De weggetjes waar je overheen loopt, zijn niet met auto's te bereiken. Af en toe komt er een ezeltje voorbij dat ballast naar boven draagt, maar vaker zie je mensen meer dan vijftig kilo naar boven tillen. Ook oudere vrouwtjes.

Drie keer per dag rijst is veel

We zagen onderweg de mooiste kloosters, soms wel achthonderd jaar oud. De natuur is prachtig, de bergen indrukwekkend. We sliepen in geïmproviseerde slaapplekken. Boven een stal, in een schoollokaaltje of soms bij iemand thuis. De Nepalezen doen hun best om je lekker eten voor te schotelen. Wij zijn vegetarisch en in een boeddhistisch land als Nepal bieden ze je gelukkig bijna geen vlees aan. Na een paar dagen probeerde ik de rijst wel een beetje te beperken. Drie keer per dag is veel.

In het dorpje Samagaon op 3.500 meter hoogte hadden we een acclimatisatiedag, om rustig aan de hoogte te wennen. We hadden niet veel op de planning staan en maakten een korte wandeling naar een ijsmeer om onze lichamen niet te veel te belasten. Op de terugweg liepen we over een griezelig smal paadje dat leidde naar een grasvlakte. Opeens begon de aarde te schudden. Dat was bizar. We konden bijna niet blijven staan. Ik dacht eerst dat ik last had van hoogteziekte en zou flauwvallen, maar dan zie je om je heen meer mensen

die moeite hebben om te blijven staan en dan beseft je: dit is een aardbeving.

Een zware tocht

Alles gaat heel snel, voor je het weet is het voorbij. De gids begon meteen te bidden. We hadden geen idee wat voor schade we in het dorpje zouden aantreffen. De huizen zijn van losse stenen gebouwd en we zagen al snel dat er een aantal was ingestort. Natuurlijk waren mensen in paniek, ze waren opeens hun huis kwijt.

Wij liepen wat rond om te kijken of mensen meer wisten over andere plekken die getroffen waren. Na een uur hoorden we dat de aardbeving heel heftig was geweest. Toen kwamen de naschokken. Sommige nauwelijks merkbaar. Andere heel heftig. Het begon te regenen en overall zag je mensen onder jassen schuilen, ze durfden hun huizen niet meer in. Bang voor instortingsgevaar. Niemand wist wat te doen, iedereen liep maar wat heen en weer. We realiseerden ons dat geen auto met hulpmiddelen ons kon bereiken. Sommigen verwachtten een helikopter, maar we zaten zo afgelegen; no way dat mensen eraan dachten een helikopter onze kant op te sturen. We beseften hoe ver we van de bewoonde wereld af zaten. Moesten we teruggaan over

dezelfde weg waarover we gekomen waren? Dat leek ons geen goed idee, we wisten niet wat we daar zouden aantreffen. We wisten ook niet waar het epicentrum zich bevond en we wilden er niet naartoe lopen. We besloten nog even in Samagaon te blijven.

Geruststellen via whatsapp

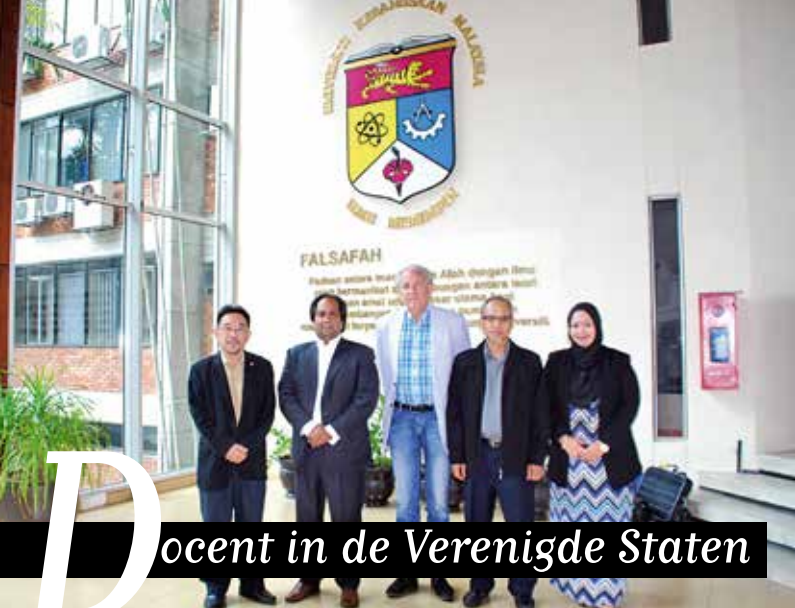
Mensen waren tenten aan het bouwen. Dat lijkt misschien een goed idee, maar het is echt heel koud op die hoogte en veel tenten beschermen niet genoeg. Er kwamen wandelaars terug die niet verder de bergen in durfden, bang voor lawines. Maar er was wel internet verderop. We realiseerden ons inmiddels dat iedereen zich thuis veel zorgen zou maken. We wilden contact met ze leggen, dus besloten we toch te gaan lopen. Het thuisfront was inderdaad in paniek. Gelukkig konden we met ze whatsappen en ze geruststellen. Na overleg met de gids hebben we ervoor gekozen verder naar boven te lopen in plaats van dezelfde route terug te gaan. Het was zwaar, we gingen steeds hoger de berg op. Na één stap ben je al buiten adem. Er is daar niets dan wandelen, slapen en eten. Het was een mega-uitdaging, maar we hebben de top gehaald. Daarna zijn we naar beneden gelopen en kwamen we in het eerste dorp waar

ze televisie hadden. Daar zagen we voor het eerst beelden van de ravage in Kathmandu. We besloten onze tocht niet af te maken, maar terug te keren naar de hoofdstad en zo snel mogelijk terug naar huis te vliegen. We hebben voor de veiligste weg gekozen. Het duurde nog een week voor we in Kathmandu aankwamen.

Nuchter ingesteld

Kathmandu was echt een ravage. De regenperiode komt eraan en dat is een risico voor de mensen. Ze zijn bang dat de huizen die nog overeind staan, alsnog instorten. De naschokken kunnen nog wel even door blijven gaan. Het houdt je bezig. Wij zijn nu veilig, maar onze gids wist bijvoorbeeld pas na vijf dagen of zijn familie in orde was. Overall zagen we verwoeste huizen, er waren tentenkampen opgeslagen. Wat ons opviel is dat alle Nepalezen weer op hun voeten stonden, ze gingen allemaal verder met hun leven. Ze hebben dan ook weinig keuze. Ik vind het goed dat er binnen Avans mensen geld zijn gaan inzamelen. De mensen in Nepal hebben alle hulp nodig die ze kunnen krijgen. Bang zijn we niet geweest. Wat ons angstig maakte was het gedrag van onze gids, die wel heel bang was. Hij begon tijdens de beving direct te bidden en was paniekerig tijdens het lopen. We moesten snel door. Op sommige wegen dachten we dan wel: als er nu een naschok komt, zijn we kansloos. Verder zijn we te nuchter ingesteld om ons echt zorgen te maken. Natuurlijk heb je de naschokken in je achterhoofd. Dat beïnvloedt je keuzes, maar echt bang waren we niet. We moesten door. Onze dochters zijn ons op Schiphol komen ophalen. Ze waren erg emotioneel en hebben zich veel zorgen gemaakt. Ze waren heel blij dat we weer veilig in Nederland waren. Je beseft hoe goed we het hier hebben en hoe hard het bestaan is voor de mensen in Nepal. Daar dragen ze twintig, dertig kilo op hun rug de berg op. Bij Avans zie je groepen mensen bij de lift staan, omdat ze naar de tweede verdieping moeten. In Kathmandu zei iemand tegen ons: "Je heb een tweede kans in het leven gekregen." Dat is me bijgebleven. Je moet genieten van de mooie momenten.' ●

D

ocent in de Verenigde Staten

GEEN TIJD VOOR BEZIENSWAARDIGHEDEN

Fred Cahuzak, docent international marketing management aan de Avans School of International Studies (ASIS), bezoekt onlangs een conferentie in Saint Louis in de Verenigde Staten. 'Volgend jaar is Breda gastheer.'

Waarom was je in de Verenigde Staten?

'In Saint Louis vond dit jaar de jaarlijkse conferentie van het Network of International Business Schools (NIBS) plaats. ASIS is lid van dat netwerk. De conferentie duurde drie dagen en daarna was er nog een informeel programma met tijd om bijvoorbeeld een museum te bezoeken. Daar kon ik alleen niet aan meedoen. De conferentie wordt het ene jaar in Amerika georganiseerd, het andere in Europa. Volgend jaar zelfs in Breda, dan is ASIS gastheer.'

Maak je vaker zulke trips?

'Omdat ik coördinator internationalisering ben bij ASIS, ben ik geregeld op reis. Ik bezoek conferenties, ga langs bij (mogelijke) partnerinstellingen (zie foto, in Maleisië - red.), ga mee met handelsdelegaties, geef gastcolleges. Eigenlijk kom ik overal, behalve in Afrika. Dat heeft te maken met het niveau van het hoger onderwijs daar. Als ik naar een plek ga waar studenten van ASIS zijn, dan spreek ik daar ook mee af. Hun ervaringen neem ik mee in de gesprekken die ik voer.'

Is er tijdens zulke bezoeken nog tijd om wat van de omgeving te zien?

'Ik was voor het eerst in Saint Louis, maar ik heb weinig van de stad gezien. De conferentie vond plaats in een hotel en daar sliep ik ook. Het was een druk programma, dus er was geen tijd voor andere activiteiten. We hebben wel een bezoek gebracht aan de Federal Reserve Bank waar een gastspreker kwam vertellen. Eigenlijk heb ik nooit tijd voor bezienswaardigheden. Ik ben al tientallen keren in China geweest, maar heb alleen de Grote Muur en het Plein van de Hemelse Vrede bezocht.'

AARTSENGEL GABRIËL

'De bellende aartsengel staat op het dak van de St. Jan kathedraal in Den Bosch. Het oorspronkelijke beeld is van kunstenaar Ton Mooij. Deze replica is gemaakt door atelier Cor Unum.'

FOTO: BEELDVELD/WILFRIED SCHOLTES

SCHILDERIJ

'Deze man der smarten is in een ver verleden gemaakt door mijn broer Joost. Ik heb het werk opgehangen als symbool van de onderwijsvoorzitter, immers een tragische figuur over wie publicitair regelmatig verbrand as wordt gestrooid. En dat geldt misschien nog wel meer voor de leraar. Men is niet altijd even vriendelijk over deze beroepsgroep.'

PUBQUIZ-CERTIFICAAT

'Vorig jaar werd tijdens het hbo-congres voor de eerste keer de pubquiz gehouden en ons team won! De beste van de hbo-bestuurders op dit vlak; dat is toch een trofee om te laten zien?'

BOTERHAMMEN

'Ik sta 's morgens als eerste op om koffie te zetten en de krant te lezen. Dan breng ik mijn vrouw koffie op bed, waarna ik onder de douche stap. Dan smeert zij mijn boterhammen: vijf stuks. Met verschillend beleg en altijd verrassend: soms een extra stukje augurk, beetje mosterd, tomaat of een briefje bij het brood.'

De teksten zijn geschreven, de illustraties zijn af; het eerste prentenboek van DIF-medewerker Margreet Joosen is klaar om uitgegeven te worden. Via crowdfunding moet nu het benodigde bedrag opgehaald worden.

'DIT BOEK MOET PER SE UITGEGEVEN

Hoe *Kobe zijn kleur vond*, een prentenboek met teksten van Jacob Jan Voerman en illustraties van Margreet Joosen, is een moderne fabel met een bemoedigende boodschap. 'Uit eigen ervaring - we zijn beiden slechthorend - weten we wat het is om je buitengesloten te voelen. Kameleon Kobe vindt in het boek zijn eigen kleur, zijn eigen identiteit. Je mag er zijn, dat is de boodschap.'

Joosen is teamleider Document Management/recordmanager bij de Dienst eenheid ICT en Facilitaire Dienst (DIF) en werkt daarnaast voor zichzelf. 'Al langer maakte ik illustraties, en steeds vaker kreeg ik de vraag of ik daar ansichtkaarten van kon maken. Via sociale media had ik Jacob Jan Voerman leren kennen en toen hij op Facebook vroeg

of iemand een illustrator kende, heb ik gezegd dat ik het wel wilde proberen.'

December vorig jaar is Joosen begonnen met de tekeningen van Kobe de kameleon. Eerst voorschetsen op de iPad en daarna echt op papier. 'Het zijn in totaal dertien tekeningen. Soms zat ik in een flow en maakte ik er drie op een dag. Soms moest ik een paar keer opnieuw beginnen met een illustratie.'

Joosen en Voerman hebben ervoor gekozen via crowdfunding de benodigde 3.400 euro voor het uitgeven van *Hoe Kobe zijn kleur vond* bij elkaar te sprokkelen. Met de donaties kunnen ze na de eerste oplage van 250 stuks het boek herdrukken of een nieuw boek uitgeven. 'We willen het heft in eigen handen houden, niet wachten op een uitge-

Doneren

Wil je Margreet Joosen en Jacob Jan Voerman steunen? Doe dan een donatie op www.voordekunst.nl/projecten/3385-prentenboek-hoe-kobe-zijn-keur-vond. Dat kan al vanaf 10 euro. Voor 25 euro krijg je een gesigneerd exemplaar van het boek en een Ansichtkaart van Kobe. En voor 500 euro een workshop 'Hoe vind ik mijn eigen kleur' voor maximaal acht personen.

WORDEN'

TEKST **SUZANNE WOLTERS** ILLUSTRATIES **MARGREET JOOSEN**

verij die het aandurft. Daarom hebben we ons project aangemeld bij voordekunst.nl. Het moet dan wel aan bepaalde eisen voldoen.' 'We geloven echt in het boek, het moet per se uitgegeven worden.' En dan ook helemaal zoals Joosen en Voerman het in gedachten hebben. Op A4-formaat, met dik papier. Hun eerste gezamenlijke boek is ook zeker niet het laatste. 'We willen een reeks van moderne fabels maken.' Joosen werkt nu aan illustraties voor in *Het lied van Liedewij*, over een lijster die niet kan zingen. 'We vullen elkaar goed aan. Als Jacob Jan een verhaal bedenkt, heb ik al een idee voor het beeld in mijn hoofd.' ●

Een voorproefje van het boek vind je op www.verwonderfabels.nl, meer illustraties op www.krachtwuuf-illustraties.nl.

NET WEG BIJ AVANS

FOTO AJDA ORTAC

BERT FRISSEN

LEEFTIJD: 65 jaar

WERKZAAM BIJ AVANS: 1989 - 2015

FUNCTIE: Beleidsadviseur Leren en ICT bij LIC

GAAT: 30 juni met pensioen

Waar kennen collega's jou van?

'Ik sta bekend als Mr.Blackboard. Ik ben zesentwintig jaar geleden bij Avans begonnen in de eenmansfunctie als coördinator informatievoorziening en automatisering. Er was in die tijd nog geen algemeen computersysteem binnen de hogeschool. Alle faculteiten hadden hun eigen werkwijze. Vanaf 1989 heb ik met een zelf samengesteld team gewerkt aan de eerste centrale computersystemen en het netwerk van de Hogeschool West-Brabant. Blackboard is één van mijn grootste projecten geweest en dat staat nog steeds stevig in zijn schoenen. Blackboard is als water uit de kraan. Het moet altijd werken, anders breekt de paniek uit.'

Ga je Avans missen?

'Ja en nee. Ik ben al een tijd bezig met afscheid nemen van mijn collega's en met het afronden en loslaten van mijn werkzaamheden. Ik ben altijd behoorlijk actief geweest en heb een breed collegiaal netwerk. Ik ga vooral de omgang met jonge mensen missen.'

Hoe ziet de toekomst er nu uit? Zien we je nog terug?

'Ik ga niet opeens diepzeeduiken of bergbeklimmen. Ik ben ook niet van plan een terugkerende klusboer van Avans te worden. Dat schiet niet op en bovendien zijn er genoeg jonge, talentvolle collega's. Ik ga meer met pen, potlood en penseel doen. In welke vorm weet ik nog niet precies. Er is mij ooit verteld dat ik een talent heb voor aquarelleren. Ik wil ook vaker gaan vissen met mijn broer en actief muziek blijven maken. Ik kan nog veel leren.'

Je drumt nu bij Xplora Rockin Rebels. Blijf je dat doen?

'Volgens mij ben ik na mijn pensioen niet gelijk spoorloos verdwenen. Ik kan en wil nog steeds drummen. De Xplora Rockin Rebels is één van de mooiste projecten die ik binnen Avans heb gedaan. We hebben als gelegenheidsband leuke optredens gedaan en ik hoop dat er nog veel volgen.'

Lees meer over Mr.Blackboard op punt.avans.nl.

COLUMNMICHAEL

Ranking the teachers

Van de week kreeg ik een uitnodiging voor de 'docent van het jaar-verkiezing', en ten tijde van de publicatie van dit verhaal kan ik met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zeggen dat ik niet heb gewonnen. En niet eens was genomineerd. Eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat ik sowieso niet meedoe aan deze docentenrankings of pikordwedstrijdjes. Enerzijds om oneerlijke concurrentie te voorkomen en omdat ik slecht tegen mijn verlies kan, anderzijds omdat het getuigt van een subjectiviteit waar je 'u' tegen zegt.

Want zeg nou eerlijk: de docent die het hoogste scoort, is dat de beste docent? De leraar die de stof van zijn saai en ingewikkelde vak beheerst en goed kan uitleggen? Die je in je eigen belang wegstuurt als je het huiswerk niet hebt gemaakt? De onderwijzer die je zelf naar het antwoord laat zoeken in plaats van het altijd voor te kauwen? Of is dat de docent met de leukste kop, kont of kleding? Die de antwoorden voorzegt en precies weet te vertellen wat je moet kennen voor het tentamen? De leraar die de leukste grapjes maakt in de gezelligste lessen en die op tijd stopt zodat je de trein nog haalt? En die het minste huiswerk opgeeft voor een vak dat ook nog eens heel leuk is? Precies. En echt waar, ik ben trots op de evaluaties en feedback die ik krijg, maar als docent word je ook geacht de toetsen, presentaties en scripties objectief te beoordelen. Geen voorkeursbeoordelingen op basis van haarkleur, praatjes, presentjes en humor. Zodra de docent lijdend voorwerp is, lijkt dat principe echter geraffineerd in de vangrail te eindigen. En daarom stel ik voor de wedstrijdjes per omme-gaande af te schaffen. En als ze toch moeten blijven, dan wil ik een voorstel doen. De winnaar levert vrijwillig (als goede verliezer) of onder lichte dwang (als slechte verliezer) zijn Avanspasje in en wordt oneervol ontslagen, en de leraar met de beste toetsrendementen krijgt een bonus. Kan hij van dat geld mooi deze zomer zijn zure kop, kont en kleding vernieuwen en een cursus humor voor dummies volgen, zodat hij de sympathie- en vleeskeuring volgend jaar ook wint.

Oh, en Avansdocent van het jaar: gefeliciteerd, en een heel fijne vakantie!

Michael Doove is docent taal- en communicatieve vaardigheden aan de Juridische Hogeschool.

STUDENTENTIJD VAN

GERTRUUD SMIT

Huismus met grote dromen

Na 3,5 jaar lerarenopleiding brak Gertrud Smit haar opleiding af omdat ze te veel tegen stage lopen opzag. Toch kwam ze via een ondersteunende functie bij Avans alsnog voor de klas terecht. 'En eigenlijk ging de eerste keer verrassend goed.'

'Na het vwo wilde ik heel graag naar Engeland om daar een studie te volgen. Om te kijken of ik in dat land zou kunnen aarden, besloot ik eerst een jaar als au-pair te gaan werken in Potters Bar, een klein stadje vlakbij Londen. Wat mijn ouders al vreesden, gebeurde: ik kreeg vreselijke heimwee. Ik was toen nogal een huismus, maar wel een met grote dromen.

Terug in Nederland wilde ik Engelse literatuur gaan studeren maar werd ik als Brabantse in Groningen ingeloot. Ik besloot toen, begin jaren zeventig, naar de lerarenopleiding in Tilburg te gaan, net als mijn zus. Die studie was inhoudelijk heel leuk, maar de eerste stage die ik moest lopen was vreselijk. Ik moest lesgeven op een huishoudschool waar de meisjes voor-namelijk geïnteresseerd waren in hun nagellak.

Om af te studeren moest ik nog een stage doen maar ik wilde niet weer voor zo'n ongeïnteresseerde club staan. Toen de opleidingsmanager me vervolgens verbood een stageplek te zoeken in het volwassenenonderwijs, ben ik gestopt. Daar stond ik dan met m'n achten en negens. Ik was een goede student, braaf, één van de weinigen die ook echt alles las wat ons werd opgedragen. Ik herinner me een excursie naar Berlijn. Mijn medestudenten gingen van het ene feest naar het andere, terwijl ik alleen maar dacht: waar is de bibliotheek?

Dat ik uiteindelijk via een ondersteunende functie bij Avans toch voor de klas terecht ben gekomen, is bijzonder. De eerste keer ging verrassend goed. Door leeftijd en ervaring is de angst weggeëbd. Ik heb inmiddels ook een hbo-studie afgerond en recent informatie opgevraagd over een masteropleiding docent Engels. Ja, de liefde voor Engeland is er nog steeds.'

'Mijn hart ligt bij tragedies'

.....
BIBBAAN
.....

SOFIE VAN DER VLEUTEN IS ALS DOCENT VERBONDEN AAN DE ACADEMIE VOOR SOCIALE STUDIES IN DEN BOSCH. DAARNAAST WERKT ZE ALS THEATERMAKER EN ACTRICE.

'Na mijn toneelopleiding ben ik in 2000 aan het werk gegaan als actrice, maar tegenwoordig vervul ik vaker de functie van regisseur. Erg fijn, want als actrice ben je onderdeel van een groter systeem terwijl ik als regisseur nu zelf de touwtjes in handen heb. Ik werk al enkele jaren op een gymnasium waar ik met leerlingen uit verschillende klassen theaterstukken maak.

Momenteel zijn we druk bezig met een voorstelling die op 18 juni in première gaat. Ik schreef het scenario daarvoor in de zomer van 2014, toen er zoveel verschrikkelijke dingen gebeurden in de wereld. IS kreeg steeds meer een gezicht en MH17 stortte neer. Het stuk heet *Ten Liefde*, omdat ik denk dat het kwaad enkel met liefde bestreden kan worden. Als theatermaker ligt mijn hart vooral bij tragedies. Een klassieker als *Hamlet* vind ik prachtig. Het is een hele uitdaging om zulke stukken te moderniseren en ze te laten aansluiten op een jonge doelgroep. Dat probeer ik door er veel snelheid, humor, dans en livemuziek aan toe te voegen.

Ik werk sinds 2010 ook op Avans en daar geef ik vooral les in vaardigheden. Drama natuurlijk, maar ook lessen in communiceren en presenteren. Daarnaast maak ik op Avans jaarlijks een theatervoorstelling met studenten, samen met docent Jeroen Flamman. Als onderwerp kiezen we een maatschappelijk thema dat aansluit op sociale studies. Het stuk dient meerdere doelen: zo wordt onder meer het inlevingsvermogen van studenten vergroot en krijgen ze een beter beeld van de sociale branche waar ze later in gaan werken.'

Stress, werkdruk, geen tijd, help! Met een gemiddelde van 6,72 voor werkdrukbeleving doet Avans het lang niet slecht. Toch is het een thema dat blijvend aandacht verdient, bevestigt DP&O. 'Je academie kan nog zo goed scoren, werkdruk ervaar je vooral zelf.'

Werkdruk is al jarenlang een thema binnen het (hoger) onderwijs. Zo is het onderwerp een aantal jaar geleden nog hoog op de agenda's van het College van Bestuur en de Avans Medezeggenschapsraad gezet en was er zelfs een speciale werkgroep belast met werkdruk. Momenteel doet de hogeschool het best goed in vergelijking met andere onderwijsinstellingen, blijkt uit het meest recente werkbelevingsonderzoek. Avans scoort daarin een 6,72 terwijl het landelijke gemiddelde een 6,1 is. De organisatie-onderdelen van Avans scoren tussen de 7,85 en 5,27. De Dienst eenheid Personeel en Organisatie (DP&O) wil niet vrijgeven wat de individuele scores van organisatieonderdelen zijn. Avans breed beleid op het gebied van werkdruk ontbreekt. Het is aan academies en

WERKDRUK: GEEN PASKLARE

diensten zelf om met behulp van DP&O tot gerichte oplossingen te komen. 'Werkdruk is een containerbegrip waar van alles onder valt', zegt HR-beleidsadviseur Linda Lemmens. 'Er zijn veel oorzaken van werkdruk en er bestaat geen pasklare oplossing voor. Je moet per academie en individu kijken wat er wordt verstaan onder werkdruk en wat mogelijke oplossingen zijn.' 'Maar als blijkt dat thema's breed gedragen worden, dan proberen we dat natuurlijk wel Avans breed op te pakken', zegt Karien Amsterdam, coördinator HR-beleid & expertise bij DP&O.

Taakonduidelijkheid

Taakonduidelijkheid was bijvoorbeeld in 2012 een belangrijke oorzaak van negatieve werkdrukbeleving. 'Dat was zo'n onderwerp dat bij veel academies naar voren kwam. Docenten en medewerkers gaven aan dat ze niet precies wisten wat wel en niet tot hun takenpakket behoort. Dat levert stress op', zegt Lemmens. Daarom wordt er sinds 2013 bij functioneringsgesprekken stilgestaan bij de taken van een werknemer. 'Zo ontstaat helderheid op dat gebied.' De oorzaken van werkdruk verschillen niet alleen per individu maar ook per academie.

TEKST **AROLD ROESTENBURG** ILLUSTRATIE **ELTEJEM**

OPLOSSING

'Bij academies waar onrust is, een directiewisseling heeft plaatsgevonden of sprake is van enorme groei, is de kans op werkdrukverhoging natuurlijk groter. Dan is het een incidenteel iets', zegt Lemmens.

Zeer betrokken

'Uit alle onderzoeken blijkt dat docenten zeer betrokken werknemers zijn. Ze zijn bereid tot het maken van overuren en doen dat veelvuldig. Meestal vinden ze dat ook niet erg. Het hoort bij hun vak. Je hebt als docent te maken met pieken en dalen', zegt Lemmens. Docenten hebben het vaak over

het gebrek aan tijd. Daarom is bij een aantal academies gekeken naar een nieuw taakbelastingsmodel. Dat maakt beter inzichtelijk hoeveel tijd er bijvoorbeeld staat voor het voorbereiden van een college. 'En we kennen sinds een aantal jaar ook het coachingstraject voor nieuwe docenten zodat zij beter in hun functie kunnen groeien. Dat zijn zaken die de werkdrukbeleving effectief verlagen.'

DP&O wil niemand een bepaald beleid opdringen. 'Dat zou niet werken. Wat wij wel kunnen doen is academies en diensten adviseren en mensen koppelen. Als wij zien

dat de ene academie iets heel goed doet, laten we natuurlijk niet na dat te introduceren bij andere organisatieonderdelen', zegt Lemmens. 'Verder proberen we bijvoorbeeld via het scholingsaanbod van Professionaliseren@avans en Avans Arbo mensen te begeleiden in het reduceren van hun werkdruk', zegt Amsterdam.

Hoog cijfer

Werknemers van Avans geven gemiddeld een 7,6 voor het mentaal aankunnen van hun werk. Een hoog cijfer. Uit het onderzoek blijkt ook dat medewerkers zeer tevreden zijn over de steun die zij ondervinden bij het uitoefenen van hun baan. Privé, maar ook van leidinggevenden. 'Daar moeten we ook aandacht voor blijven houden', vindt Lemmens. 'De focus moet niet alleen liggen op het reduceren van de werklast, maar ook op het behouden van positieve zaken waardoor mensen met werkdruk kunnen omgaan', zegt Lemmens.

'Neem de cursussen van Avans Flow. Ik werk nog niet zo lang bij de hogeschool, maar mij viel meteen op dat er zo'n aanbod bestaat en dat het vanuit de organisatie wordt opgezet. Dat is best uniek. Of de vrijheid die docenten ervaren in het uitvoeren van hun werk. Dergelijke dingen zorgen voor een positief gevoel over de werkdruk', zegt Amsterdam. Wat is het streven van Avans? Een gemiddelde van 7,0? En is het thema 'werkdruk' dan afgerond? 'Het is een thema van medewerkers, het verdient blijvend de aandacht', zegt Lemmens. Amsterdam: 'Het ligt zo persoonlijk. Je academie kan goed scoren, maar werkdruk ervaar je vooral zelf. Overigens, helemaal geen werkdruk is ook niet goed', concludeert Amsterdam. 'Daar worden mensen evengoed ongelukkig van.' ●

FOTO PAUL VERMEULEN/BEELDHOUDERS

‘Vanuit ontspanning presteert iedereen het best’

Hardlopen, ladies bootcamp en obstacle race training, docent Yvonne Janssen is naast haar sportrechtlessen bij de opleiding Sportmarketing deeltijd in Breda een sportieve duizendpoot. ‘Je kunt pas gelukkig zijn als lichaam en geest in balans zijn.’

Wie weleens door een willekeurig stadspark loopt kent ze wel. De bootcamp-klasjes die zich ’s ochtends vroeg of in het begin van de avond in het zweet werken. ‘Bootcamp is geïnspireerd op het Amerikaanse leger. Het is een krachttraining in de natuur waarbij je gebruik maakt van alles wat voor handen is: paaltjes, bankjes en bomen. En dat in combinatie met je eigen gewicht’, vertelt Janssen. Ze kwam met bootcamp in aanraking toen ze zocht naar een krachttraining naast het hardlopen. ‘Ik deed altijd al krachttrainingen in de huiskamer, maar dat was saai. De sportschool is ook niets voor mij en zo kwam ik bij bootcamp uit.’

Inmiddels geeft Janssen zelf hardloop- en bootcamp-trainingen. ‘Mijn trainingen zitten vol met positieve energie en humor, want sport moet vooral leuk zijn. Vanuit ontspanning presteert iedereen het best. Je kunt pas gelukkig zijn als lichaam en geest met elkaar in balans zijn. Met samen sporten train je natuurlijk je fysieke conditie maar daarnaast ook je doorzettings- en relativiseringsvermogen. Je wordt

er fysiek en mentaal sterker van. In een groep stimuleer je elkaar op een positieve manier om gezond te leven en het beste uit jezelf te halen. Als je even gaat sporten na een zware dag, alleen of met een groepje, ziet de wereld er ineens heel anders uit.’

Samen met Olympisch hordeloper Gregory Sedoc geeft Yvonne trainingen aan bedrijven over wat zij kunnen leren van topsport. ‘Bedrijven claimen vaak op Champions League-niveau te willen presteren, maar hebben geen flauw benul van wat daarvoor nodig is. Wij gebruiken de sport als metafoor om bedrijven succesvol te laten zijn in het behalen van hun doelen.’

‘Ik heb me weleens afgevraagd wat ik in godsnaam aan het doen ben. Waar is de rode draad? Mijn kennis van recht, ervaring in het bedrijfsleven en mijn sportervaringen: in mijn colleges bij Avans komt alles samen.’

Waar was dat feestje?

WANNEER?
VRIJDAG 5 JUNI

WAT?
VROEGE VOGELS TENNISTOERNOOI
MET ONTBIJT

WAAR?
TILBURG UNIVERSITY
SPORTS CENTER

FOTO: BEELDVELD/WILFRIED SC.HOUTES

persoonlijk

GERARD KIP
conciërge in Breda

Hoe lang werk je al bij Avans?

'Ik ben 23 jaar geleden begonnen toen het nog Hogeschool Brabant was. Elke dag ga ik fluitend naar mijn werk, ik kom altijd met veel plezier op Avans. In dienst zijn bij een onderwijsinstelling is enorm gezellig omdat ik erg leuk contact heb met docenten en studenten.'

Wat heb je hiervoor gedaan?

'Voordat ik hier kwam werken maakte ik bontjassen. Toen het nummer "Madammen met een bontjas" van Urbanus uitkwam, was er opeens minder vraag naar bontjassen. Ik kwam toen thuis te zitten. Stilzitten kan ik niet. Daarom besloot ik een jaartje bij de Hogeschool Brabant te gaan werken. Dat beviel zo goed dat ik nooit meer ben weggegaan.'

Wat is het leukste wat je hebt meegemaakt?

'Ik vind het heel bijzonder als ik tijdens diploma-uitreikingen een kaart of een fles wijn krijg van

een student. Studenten kennen mij en maken graag een praatje met me. Ik ben het gezicht van Avans geworden.'

Kennen al de docenten en studenten u?

'De meesten kennen mij wel. Ik vind vooral de omgang met studenten erg leuk. Door zoveel met jongeren om te gaan blijf ik mezelf jong voelen. Avans is net een klein dorp. Er gebeurt altijd wel iets. Ik zou boeken kunnen schrijven over wat ik hier meemaak met studenten en docenten.'

Als ik thuiskom...

'...trek ik als eerste mijn bedrijfskleding uit.'

Wat kan beter op Avans?

'Studenten mogen best eens wat opruimen. Bij McDonalds ruimen ze hun zooi ook op, dus hier moet dat ook kunnen. Ik denk dat we de studenten bij het introkamp de huisregels duidelijk moeten maken. Ze maken er soms een enorme rotzooi van.'

14 JULI T/M 25 AUGUSTUS - MUZIEK

PALM PARKIES

Ook deze zomer is het Valkenbergpark dé plek waar Bredenaars elke dinsdagavond massaal naartoe gaan. Tijdens Palm Parkies struikel je over mensen op kledjes met kaarsjes, flesjes wijn en blikjes bier. Al die gezelligheid wordt begeleid door live muziek. Welke artiesten er komen optreden zie je op parkies.net.

Valkenbergpark Breda, 19.30 uur, gratis toegang.

6 T/M 16 AUGUSTUS - THEATER

THEATERFESTIVAL BOULEVARD

In augustus staat Den Bosch in het teken van Theaterfestival Boulevard, met optredens op diverse plekken in de stad. In theaters, concertzalen, fabrieken, achtertuinen, musea én op straat laten podiumkunstenaars de bezoekers zien wat ze in huis hebben. En het is niet alleen toneel wat de klok slaat: je kunt ook genieten van kleinkunst, dans, muziek en beeldende kunst.

Den Bosch, kijk voor programma en prijzen op www.festivalboulevard.nl.

10 T/M 12 JULI - FESTIVAL

FOOD TRUCK FESTIVAL TREK

Na succesvolle edities in Den Haag en Utrecht komt het rondreizende foodfestival TREK voor de eerste keer naar Den Bosch. De verschillende mobiele keukentjes strijken neer in het Paleiskwartier en vormen samen één groot openluchtrestaurant. Naast het bourgondische aspect zorgt het knusse festival ook voor live muziek, theater en ander vermaak. TREK is gratis toegankelijk en geschikt voor alle leeftijden.

Paleiskwartier Den Bosch, vanaf 14.00 uur, gratis toegang.

2 JULI - SHOW
HAND-IN-HAND GALA

Roze Maandag bestaat 25 jaar en dat mag gevierd worden. Daarom organiseert Stichting Roze Maandag in samenwerking met Theaters Tilburg een heus gala waar gelijkheid, verbodering en homo-acceptatie centraal staan. Onder meer soulzangeres Shirma Rouse treedt op tijdens de burleske late night show, die garant staat voor een hoop glitter & glamour. De show is meteen een voorproefje op de jubileumeditie van Roze Maandag die drie weken later plaatsvindt tijdens de Tilburgse kermis.

Theaters Tilburg, 20.15 uur, vanaf 17,50 euro.

28 JUNI - FESTIVAL
TILBURGS BIERFESTIVAL

Het Tilburgs Bierfestival viert dit jaar een jubileum, want voor de tiende keer op rij komen brouwers uit binnen- en buitenland naar Tilburg om bezoekers hun nieuwste en meest bijzondere bieren te laten proeven. De regio Tilburg is qua brouwers goed vertegenwoordigd met onder meer Kraftwerk en Sint Juttemis, maar er kan ook bier uit België en zelfs Spanje worden gedronken. Daarnaast worden er cocktails met bier klaargemaakt en ontbreken ook lekkere hapjes niet.

Heuvel Tilburg, 13.00 uur, gratis toegang.

BOEK P.F. THOMÉSE - DE ONDERWATERZWEMMER

De nieuwste van P.F. Thomése is geen boek dat je meeneemt op vakantie om eens lekker op het strand te lezen.

De onderwaterzwemmer behandelt zware thema's: de onherstelbaarheid van verlies en schuld daarover. Als de veertienjarige Tin van Heel in het laatste jaar van de oorlog 's nachts de rivier oversteekt naar bevrijd gebied, raakt hij

zijn vader kwijt. Een dag en een nacht blijft de jongen zoeken, maar zijn vader komt niet meer boven water. Dertig jaar later lijkt de geschiedenis zich te herhalen tijdens een reis in Afrika. De schuld drukt zwaar op Tins schouders en blijft dat zijn hele leven doen. De zwaarmoedigheid van de hoofdpersoon maakt het boek soms lastig om door te komen. Het enigszins wonderlijke einde brengt gelukkig nog wat verlichting. [Suzanne Wolters]

MUZIEK HOLLY MIRANDA - HOLLY MIRANDA

Het zat de Amerikaanse singer-songwriter Holly Miranda niet mee de afgelopen vijf jaar. Een debuutalbum dat lovende recensies kreeg, maar totaal niet verkocht. Een op de klippen gelopen relatie en een writer's block. Een nieuwe plaat leek ver weg, dus werd ze ook nog eens gedumpt door platenmaatschappij en management. Wat doe je dan als artiest met gitaar? In Nederland zou je meedoen aan een programma van Giel Beelen of smeken om een minuut in *De Wereld Draait Door*. Tsja dat

kan niet als Amerikaanse dus dan trek je naar het Joshua Tree National Park, ga je ronddolen, schrijven en zingen. Luister naar meezinger 'All I Want Is To Be Your Girl' of het slepende 'Desert Call' en je hoort een dijk van een artiest. Miranda maakt geen overgeproduceerde dertien-in-een-dozijnpop, maar haar nummers zijn verbazingwekkend hitgevoelig. Wát een plaat. [Arold Roestenburg]

TV BETWEEN

Het Canadese dorpje Pretty Lake wordt plots opgeschrikt door een mysterieuze ziekte die zich razendsnel verspreidt onder zijn inwoners, en hen op bloederige wijze doodt. Terwijl militairen de grenzen van het dorp bewaken zodat de inwoners niet kunnen vertrekken, ontdekt computernerd Adam dat de ziekte enkel mensen boven de 21 jaar treft. Hoewel het plot heel interessant is, want wat gebeurt er met een dorp vol tieners als alle gezaghebbende mensen overlijden, is de uitwerking ervan vlak en kleurloos. De hoofdpersonages zijn stuk voor stuk typische highschool-stereotypes, zoals de nerd, de populaire jongen, de drugsdealer, de zwangere tiener en de rich kid. Bovendien is het acteerwerk ondermaats. Om hen heen sterven naasten aan een enge ziekte maar veel emotie wordt er niet getoond. Het eerste seizoen van *Between*, met iCarly's Jennette McCurdy in de hoofdrol, bestaat uit zes afleveringen en is vanaf nu te zien op Netflix. [Sanne La Grouw]

FILM KIDNAPPING FREDDY HEINEKEN

Wie heeft er nog nooit van de geruchtmakendste ontvoering van de vorige eeuw gehoord? De ontvoering van Freddy Heineken en zijn chauffeur Ab Doderer, die vrijgelaten worden nadat

een bedrag van 35 miljoen gulden is betaald. De film is gebaseerd op de ontvoering van de biermagnaat in 1983 en het boek *De ontvoering van Alfred Heineken* uit 1987, geschreven door Peter R. de Vries. Ondanks dat je het verhaal globaal wel kent, zit je met ingehouden adem te kijken hoe de vijf

Amsterdammers, gespeeld door vier Engelsen en een Engels sprekende Nederlander, het plan bedenken om Freddy te kidnappen en het plan ook uit te voeren. Gaat het ze lukken om weg te komen met de 35 miljoen? In Amerika kwam de film begin dit jaar al uit, maar vanwege negatieve kritieken besloot Nederland nog even te wachten. Nergens voor nodig, want de film blijft tot het eind spannend. [Lotte Gerritse]

APP BLYOO

Onbepakt voor een vast bedrag digitale boeken lenen. Het kan met de nieuwe app Bliyoo. Het is een uitvinding van Bruna die op deze manier de digitale lezer aan zich wil binden. Bliyoo heeft concurrentie van twee andere al iets langer bestaande websites: Elly's Choice (tien boeken per maand voor 2,99 euro) en Tom Kabinet die tweedehands e-books aanbiedt. De all-you-can-read-ontwikkelingen die op de Spotify/Netflix-maniër boeken aanbieden zijn leuk. Maar Bliyoo redt het niet bij de ouderwetse bibliotheek. Het aanbod is beperkt en slechts een kleine selectie boeken en tijdschriften is te vinden op de digitale boekenplank. Daarnaast is een abonnement duurder dan een gemiddeld abonnement bij de bieb. Het goedkoopste Bliyoo-abonnement maakt je 9,95 euro per maand lichter. De ouderwetse bieb kost je zo'n 60 euro per jaar. Ook is Bliyoo tot nu toe niet geschikt voor de meeste e-readers. En dat leest toch minder lekker. [Sjuul Nelissen]

KICK-OFF STUDIEJAAR 2015

MAANDAG 24 AUGUSTUS 17.00-23.00 UUR
THEATERS TILBURG
JE BENT VAN HARTE WELKOM.

PROGRAMMA

17:00 Ontvangst met aperitief en warming-up door bands en dj's van Avans

18:00 Lopend buffet

19:15 Opening door Paul Rüpp

19:30 Uitvoering van Carmina Burana door Projectkoor Brabant en het Zuid-Nederlands Begeleidingsorkest onder leiding van Lex Wiersma. Of improvisatietheater van de Tilburg Tigers. Mooie, grappige, avontuurlijke, maar bovenal verrassende scènes aan de hand van suggesties van het publiek

20:45 Borrel met live muziek van onze collega's

23:00 Einde

Aanmelden via: www.formdesk.nl/omnismart/kickoffSJ15

Wil jij ook je muzikale talent laten zien tijdens de kick-off, stuur dan een mail naar Astrid Damen.